

Slovenska univerza
za tretje življenjsko obdobje
e-novice

NOVICE U3 – JULIJ 2017

Univerza za tretje življenjsko obdobje **33** let

V številnih državah se socialni in kulturni razvoj,
ki jima je izobraževanje starejših posvečeno, veže za dano ozemlje.
Brez te vezanosti in delovanja je koncept socialnega razvoja težko razumljiv.

Kako to, da se nekateri starejši vključijo v izobraževanje, drugi ne?
Kakšna je pahljača motivov in koristi tega izobraževanja: *pridobivanje znanja*
ali usmerjenost v dosežke, *pridobivanje odnosov* ali usmerjenost v osebo? Oboje?

Zakaj ni več starejših vključenih?

Razlage je iskati v socio-ekonomskih okoliščinah,
tj. negativnih izkušnjah s šolanjem v otroštvu
in pomanjkanju denarja za šolanje in izobraževanje.

Izobraževanje starejših pa je tudi pristočasna dejavnost.
Gre za izkustveni, razvojni in družbeni prosti čas starejših.

PROJEKTI IN PRAKSE OD TU IN TAM,
KI SMO JIH ZBRALI V TEH NOVICAH,
NAJ BI VAS NAVDIHNILI, DA POVEŽETE ZNANJE
IN DELOVANJE STAREJŠIH V CIVILNI DRUŽBI

V novo obdobje z odprtimi očmi. Znanje za upokojitev Louvain-la-Neuve, Belgija

Predupokojitveno izobraževanje v Belgiji izvajajo različne ustanove, tudi univerze za tretje življenjsko obdobje. Seminarji ponujajo možnost premisleka, pridobivanja znanja in informacij, s katerim si udeleženci postavijo načrte, strategije in projekte za prihodnost. Z izvedenci se pogovorijo o svojem dotedanjem življenju in o možnostih za prihodnost. Prehod iz poklicnega življenja v upokojitev prinaša spremembo položaja, socialne identitete, urejanja prostega časa, dohodkov, odnosa s partnerjem itd. Število udeležencev (in njihovih partnerjev) je omejeno na dvajset. Možni so štiridnevni rezidenčni seminarji za več podjetij hkrati, pripravljajo tudi nerezidenčne seminarje za skupine posameznikov (UDA, Université des Aînés associée à l'Ucl). Vsebinsko? Opustiti poklicno delo, kaj to pomeni zame? Prosti čas in kako ga strukturirati, katere dejavnosti izbrati? Naj delam prostovoljno in zakaj? Pokojninski sistem v Belgiji. Staranje in zdravje, psihološko in telesno. Odnos zakonskih partnerjev do upokojitve. Živeti sam v pokoju. Zapuščinske zadeve. Uravnotežena prehrana. Urejanje nepremičnin in družinskega proračuna. Moje telo je moj prijatelj -bolje razumeti svoje telo in razviti občutek za pravilne gibe. Sinteza in evalvacija - ugotovimo, česa smo se naučili zase v tem seminarju.

Več: <http://www.universitedesaines.be/preparation-a-la-retraite-formations.php>

Bomo tudi mi sprejeli programe postopnega predhodnega upokojevanja? Belgija

V Belgiji se je mogoče odločiti za vključitev v *programe predupokojitve*. Obstaja več programov; *program postopnega upokojevanja*, *program polovične zaposlenosti* (oblika predupokojitve). Vključitev vanje je prostovoljno in možno pri dopolnjenih 55-tih letih starosti. 40-urni tedenski delovni čas se skrajša, pridobljeni prosti čas mora udeleženec programa prilagoditi potrebam delodajalca. Če udeleženec v programih dela preko določenega skrajšanega delovnega časa, je za to delo nagrajen s prostimi in plačanimi dnevi. Programi predhodne upokojitve trajajo najmanj dvanajst mesecev. Ob koncu pogodbe o predhodni upokojitvi se udeležencu v programih izplača odpravnina in odškodnina, če ima do te pravico. Program postopnega upokojevanja (PRP) so uvedli leta 1997. Državni svet ga je potrdil leta 2000 in vsako leto ga podaljšujejo. Cilji? Omogočati postopno upokojevanje, prenavljanje znanja in prenos znanja starejših delavcev na mlajše. Kdo se lahko vključi v ta program? Kdor ima 30 let delovne dobe in je že star 55 let ter zaposlen 40 ur na teden. Je v programu pokojninskega zavarovanja. Prošnjo za vpis v program je treba poslati od 3 do 24 mesecev pred datumom začetka. Delo se skrajša na 20 ur tedensko. Plača je polovična, k čemur se doda 20 % plačilo iz programa postopne upokojitve. Prispevkov za pokojninsko zavarovanje ni več. Pokojnina se izračuna na 100 % zadnje plače pred vstopom v program. Predstavitev teh možnosti je vsebinsko izobraževalnega programa priprave na upokojitev.

Leben 50 plus ali blog za umetnike življenja Nemčija

To je spletna stran starejših in njihovih blogov. Prinaša tudi članke o vprašanih starejših, predstavitev dela starejših delavcev, pregled filmov in literarnih del.

Več: <http://www.leben50plus.info/filmtipps>

Bralni študijski krožek budi spalno naselje Dragomer. Primer velja posnemati Dragomer, Slovenija

Toneta Pavčka in njegovo zbirko Angeli so člani bralnega študijskega krožka društva Dvig, UTŽO Dragomer, spoznali kar v bifeju, pet let bo tega. Potem "so jih bile polne gostilne", zdaj domujejo v občinski stavbi. Spalna naselja nimajo javnih prostorov, kjer bi se krajani povezali, a dokler nismo v javnem prostoru, ne moremo premostiti lastnih meja (Hannah Arendt). Člani študijskega krožka prebirajo zgolj dela slovenskih ustvarjalcev vseh starosti, tistih iz matične dežele in zamejstva (45 doslej). Stopajo po literarnih poteh, obiskujejo razstave (NUK), gledališke predstave (Drama). Bili so v domačiji Maje Haderlap, šli po poteh iz romana Angel pozabe. V lokalni šoli so pripravili predstavitev knjige Pomenska mreža slovenskih glagolov, pisca in sokrajana dr. Jureta Zupana. V Knjižnici Bežigrad v Ljubljani so spoznavali pripovedno delo Mirane Likar Bajželj, v Društvu slovenskih pisateljev so bili na dveh večerih, ki ju je pripravil Klub tržaških Slovencev v Ljubljani. Spoznali so literarno ustvarjanje Eveline Umek in literarnovedno raziskovanje tržaške profesorice in literarne zgodovinarke dr. Marije Pirjevec, organizirali so literarne ekskurzije, vse v povezavi s študijskim programom.

Skupnostni pogled na starejše Beograd, Srbija

Beograd ima svojo "družbeno odgovorno občino" Staro mesto (srb. Opština Stari grad), ki tako kot nekatera nemška ali danska mesta redno prireja zборе krajanov, kjer ti razpravljajo o svojih skupnih potrebah. Sklad za človeka dostojno staranje *Dr. Laza Lazarević* (pokojni gerontolog) je občini predlagal, da se uresniči projekt Ustvarjanje skupnosti dobrih sosedov.

Sosed je v Srbiji od nekdaj posebno vredna "institucija", tako da je projekt naletel na dobro kulturološko podstat za svojo rast. Skupnost dobrih sosedov zdaj šteje že 400 članov, med njimi trideset kulturnih, izobraževalnih, zdravstvenih, socialno-varstvenih ustanov, nekaj družbeno odgovornih podjetij, predsednikov hišnih svetov in posameznikov. Posebno mesto v tej občini, tudi izobraževalno in kulturno, je dano starejšim in starejšim strokovnjakov. (Vir: Lidija Jevremović)

Sprašujejo se, če poznamo begunce Dragomer, Slovenija

Pomembno vprašanje, kajti človeška narava je takšna, da zavrača neznano. Toda "čigar zgodbo poznamo, ni več tujec", pravi Slavoj Žižek. Tudi sicer bi nam zgodbe beguncev morale biti blizu, kajti "vso zgodovino naše civilizacije zaznamuje preseljevanje, prostovoljno ali prisilno. Tudi sami smo priseljenci". Študijski krožek *Begunci, ali jih poznamo* - deležen je sofinanciranja Ministrstva za izobraževanje - je izdal tudi svoj predstavitveni listič z zapisom misli gostujočih predavateljev. *Anica Mikuš Kos* pravi, da imeti malo nemalokrat pomeni dajati več in raje. 1,7 % prebivalstva lahko tvorijo priseljenci, sicer dežela pač ne more biti krščanska! Trdi Ervin Hladnik Milharčič. Uničevanje kulturne dediščine je uničevanje človeškega spomina, ki spominja na odmiranje možganov (prof. dr. Verena Vidrih Perko)

Starost brez meja je virtualna konferenca Svetovne univerze 50+ ZDA

Nastajajo webinarji skupaj s strokovnjaki iz vsega sveta. Veliko se lahko naučite, zveste, naredite skupaj. S tistimi, ki se prijavijo, sodelujejo strokovnjaki. Teme so teme starejših: zdravje, dobro počutje, tehnologija, inovacije, podjetništvo starejših, vloga mednarodnih institucij, kot so UNESCO, Encore org. Upokojitev, nega, potovanja, stanovanje, finance, mobilnost, aktivizem in ageizem, duhovnost. Med strokovnjaki za izobraževanje starejših je tudi *prof. dr. Ana Krajnc*, predsednica SUTŽO. <http://agewithoutborders.net/#speakers>.

Grohar, 1908

UTŽO Škofja Loka na Mestnem trgu Škofja Loka, Slovenija

Kdor ne vstopa v javni prostor, je izključen iz družbenega in ekonomskega razvoja. Tega se na UTŽO Škofja Loka dobro zavedajo. Izdajajo glasilo Mi o sebi, ustanovili so Marinkino

knjižnico za meščane, sodelujejo kot prostovoljni kulturni mediatorji z Loškim muzejem, prevajajo slikanice, ki slikajo zgodovino kraja itd. Letos poleti so se predstavili na Mestnem trgu. (Vir: Ana Krajnc)

Fernand Leger: Štiri kolesarke, olje na platnu

Moč združenih žensk nad 45 let ali fr. Forces femmes Pariz, Francija

Ženske 45+ težko najdejo zaposlitev. Brezposelne ženske so se tako združile v organizacijo prostovoljk *Forces femmes* (slov. Moč žensk). Da si ustvarijo delo, jim pomagajo prostovoljke iz vseh okolij. Pokažejo svoj primer kot vzor, usmerjajo jih, organizirajo in izvajajo brezplačno izobraževanje. Prostovoljke so izobražene, izvedenke na svojem polju, imajo široko socialno mrežo. Pomagajo narediti trženjske strategije, načrt za odnose z javnostjo. Nedavno je ena od članic mreže naredila 3D tiskalnik v obliki čokolade. Zdaj ji druge pomagajo izdelek predati slaščičarjem, podjetjem restavracijam.

55+ Predstavo si je ogledalo več kot 2000 ljudi Zagreb, Hrvaška

Gledališče mora delovati za skupnost. Kar so povedali starejši, velja za vso družbo. Staranje je možnost gospodarskega razvoja za mlade. *Kako preživeti na Hrvaškem po 55-tem letu?* je naslov oddaje z družbeno kritično, tudi cinično pisateljico Vedrano Rudan in režiserjem Borutom Šeparovičem. »Mladost je lepa, nostalgичno se je spominjam ... Toda imperativ napete kože je žaljiv tako za mlade kakor za stare. Solidarnost ne prihaja od zgoraj, moramo jo ustvarjati. Položaj starejših vpliva na celotno družbo. Kdor ne uspe, je za stanje kriv sam, je neoliberalna krilatica. Gledališče deluje za skupnost«, to je le nekaj misli, izluščenih iz oddaje. Režiser Borut Šeparovič (Montažstroj, gledališče med umetnostjo in aktivizmom) je povabil sto starejših, da povedo svoje zgodbe v toliko sekundah, kot jim je let.

Predstavo si je ogledalo preko 2000 ljudi.

Več: <https://www.youtube.com/watch?V=ehlnlketx>

Ostrijo novinarsko pero Ljubljana, Slovenija

Člani študijske skupine novinarstva z UTŽO Ljubljana so v petih letih - poleg individualnih prispevkov - kot skupina objavili nad 300 novinarskih prispevkov in nad 500 fotografij. Kje? V revijah Vzajemnost, Naša žena, Jana, Zdravje, v Niki, prilogi Dnevnika, v Nedeljskem dnevniku in drugod. Sodelovali so v publikacijah UTŽO. Strinjajo se, da je to res imeniten

dosežek. Pišejo reportaže, portrete, poročila z dogodkov, drugo. Objavljajo, kajti novinarsko pero se ne more ostriti brez pisanja in objave. Pisali so tudi v Pisma bralcev, za začetek. Do leta 2008, ko so se zbrali v skupino, se nihče ni ukvarjal z novinarstvom. Imeli so raznolike poklicne izkušnje, formalno so izobraženi na družboslovnem, pedagoškem, ekonomskem, zdravstvenem, tehničnem in naravoslovnem področju. Končali so srednjo šolo, diplomirali na univerzi ali pristali pri znanstvenem doktoratu. Navedena različnost je bogastvo in prednost, a skupna jim je, in ta je najvrednejša, vedoželjnost. Skupaj načrtujejo, analizirajo, ocenjujejo prispevke, sami in seveda ob pomoči mentorice, novinarki Neve Železnik.

Vprašanja za varuhinjo človekovih pravic Ljubljana, Slovenija

Pravice starejših do fizičnega obstoja, ekonomskega, družbenega in kulturnega obstoja in dostojanstva so zapisali v neki deklaraciji o pravicah starejših. "Ali starejši v domu starejših lahko samostojno izberejo svojega zdravnika?" Kaj storiti, če jim je ta pravica kratena? Kaj narediti, da se odločevalci približajo starejšim državljanom? Naj organiziramo v ta namen četrtne okrogle mize ali dneve, srečanja podjetij, nevladnih organizacij, lokalne oblasti? Kako lahko starejši vplivajo na oblikovanje javnih politik, da te ne bi bile podvržene stereotipom o starejših. Verjetno vpis v politično stranko ni obča rešitev itd. Sprožite razpravo!

Bivališča Bayabaga za starejše ženske Pari, Francija

Francozinja Therese Clerc pri 65-tih letih ustanovi prvo hišo za starejše ženske (prepriča upravljavce Stanovanjskega sklada). Hišo stanovalke upravljajo same, v duhu dejavnega državljanstva, ekološko osveščeno, posvetno in solidarno v skladu z vrednotami, zapisanimi v statutu hiše. Gre za samostojno življenje, za medsebojno pomoč, za delo z lokalno skupnostjo. Ustanoviteljica je želela s tem domom ustvariti tudi podlago za drugačno politiko starosti in staranja, za drugačno starost, daleč od tistih pogledov, ki vidijo starejše kot breme, kot odvisnost (tudi finančno), daleč od "srebrne ekonomije", kjer mnogi želijo starejšim zgolj prodajati križarjenja in potovanja, naprave kot so pametne hiše in razna robotiko, kar ni za tiste, ki imajo manj kot tisoč evrov na mesec. Nasprotno pa imajo ti čas, da si izmislijo drugačne načine življenja in življenja z malo denarja.

Tujec je nekdo, čigar zgodbe ne poznamo. Projekt Žive knjižnice.

Reykjavik, Islandija

Evropa se ne spopada le s krizo, marveč tudi z rastočim rasizmom, ksenofobijo, rastočim odporom do tujcev itd. Na Islandiji so tako uvedli "žive knjižnice". Namesto, da bi brali o tujih kulturah, domačini sprejmejo, denimo na nedeljsko kosilo, tega ali onega tujca, kajti človeka, "ki ga spoznaš od znotraj", ne moreš več prezreti, tudi njegove kulture ne. Tujec je namreč nekdo, čigar zgodbe ne poznamo. Pa je zgodba, ki jo pripovedujemo o sebi in drugih, resnična? Ali morda branimo svoje psihološko zdravje in nezavednega, potlačenega pač ne povemo? (Slavoj Žižek). To pa je že druga zgodba, s katero se ukvarjamo v študijskih programih medsebojnih odnosov.

Zakaj ne medgeneracijsko?

Velika Britanija

V Sloveniji so nastali prvi medgeneracijski centri. Imajo svoj načrt dela, a morda potrebujejo tudi vzor, inspiracijo za obogatitev vsebine svojega delovanja. S čim se ukvarjati? Primer INTERGEN iz Velike Britanije kaže, da se je moč ukvarjati z vprašanji (ne)uspešnosti šolarjev in dijakov. Z njihovimi (nizkimi) aspiracijami. Z osamljenostjo, oziroma socialno izločenostjo in vključenostjo starejših, s sovražnimi medgeneracijskimi stereotipi. Ta vprašanja premagujejo tako, da v bližnjih šolah povezujejo generacije, ustvarjajo priložnosti za učenje, dvigujejo aspiracije, omogočajo prenašanje spretnosti in znanja starejših, ustvarjajo trdno povezano skupnost. Centri delujejo ob pomoči številnih prostovoljcev. Ti sleherni teden organizirajo v osnovnih šolah pouk peke ali oživljanja opuščenih obrti kot so pletenje posebnih vzorcev ali igranje klavirja. Organizirajo zgodovinsko obarvane sprehode skozi mesto in koncerte, načrtajo in ustvarijo vrt, ustanovijo in vodijo šolski klub za čas po pouku. Vse to se zdi razmeroma preprosto. Naloga medgeneracijskih centrov *Znaš, nauči drugega* pri slovenskih UTŽO mora biti širša. Delovanje prostovoljcev velja pospremiti z razvojem izobraževalnih programov s področja transakcijske analize, nutricionizma, kuhanja, etnologije.

Restavracija od teorije v predavalnici do uporabe v praksi

Ljubljana, Slovenija

Na Univerzi za tretje življenjsko obdobje teče redki izobraževalni program Restavracija predmetov (mentor mag. Ljubo Zidar). Člani skupine so pridobljeno teoretično znanje z navdušenjem prenesli v dve praktični delavnici, prvo v Istri in drugo v Prekmurju. Mentor jim je z nasveti, spodbudo in tudi z dejansko pomočjo stal ob strani. Obnova starih stolov, miz in drugih predmetov je zahtevala poznavanje posebnih tehnik, materialov, odstranjevanje in

brušenje zastaranih delov predmetov itd. Ker nadaljujejo s praktičnim delom restavriranja in ker so obnovili že veliko predmetov, so si zadali nov cilj in ga tudi izvedli: v mestni knjižnici so pripravili pregledno razstavo restavratorskega krožka skozi dvajset let delovanja.

Dobri zamisli mora slediti vse drugo. Novo delo o zeliščih Žalec, Slovenija

Ob petnajstletnici UTŽO Žalec je ugledala luč knjižica "Od ideje k odličnosti". S čim tlakujejo v Žalcu pot k odličnosti? Z navduševanjem, povezovanjem in širjenjem članstva, s pridobivanjem vrednih strokovnjakov - mentorjev, z bogatenjem in soustvarjanjem izobraževalne in druge vsebine študijskih krožkov, z osveščanjem javnosti o pomenu izobraževanja starejših. Zamisli sledijo vidni rezultati: bilteni, monografije, razstave, predavanja za javnost, okrogle mize; vse, kar bogati posameznike, njihove družine in mesto Žalec, ki letos praznuje petdesetletnico razglasitve za mesto. Ob tej priložnosti je UTŽO podarila meščanom predstavitev svojega dela - kje drugje kot na mestni tržnici. Študijski krožek Deteljica je izdelal vrsto izdelkov, ki obujajo kulturno dediščino (Nostalgčni Žalec v objemu hmelja). Povrhu pa še "prireditve vseh generacij". Izšlo je tudi delo Zelišča, narava, zdravje avtorice biologinje mag. Cvetke Mastnak Čulk, plod raziskovanja mentorice in študijskega krožka.

Kako se je nekoč živelo v Šelenburgovi ulici? Ljubljana, Slovenija

Moje ulice je projekt, ki je zaživel z delom Radia Študent, Botaničnega vrta Ljubljana in številnih prostovoljnih pripovednikov. Mirjana Borčič je, denimo, pripovedovala o Šelenburgovi ulici, tisti med Kasino in današnjo Namo, kjer je mecen Šelenburg imel svoje stavbe, te pa je podaril Uršulinski cerkvi. Mirjanina mama je imela v tej ulici trgovino Adria, v katero so prihajali številni zanimivi ljudje, mnogih ne bi mogli imenovati kupci, saj so tja prišli bolj na pogovor. Najhuje je bilo, ko so Šelenburgovo asfaltirali in je izgubila svoj značaj. Takrat so Mirjani privrele solze v oči ...

Broadband for Seniors ali Široki pas za starejše Sydney, Avstralija

Avstralska vlada je podprla projekt Široki pas za starejše (angl. Broadband for Seniors), da bi starejši imeli brezplačen dostop do interneta in računalniškega izobraževanja, ki poteka v približno 2000 kioskih širom Avstralije. Kioski so na mestih, kamor starejši zahajajo ali tam, kjer že tečejo nekatere druge javne storitve: krajevni centri, upokojenske vasi, knjižnice, krajevni klubi. Broadband for Seniors omogoča NEC Australia v partnerstvu s Computer

Clubs Association (slov. Združenje računalniških klubov). Adult Learning Australia (slov. Učenje odraslih) v sodelovanju z univerzo za tretje življenjsko obdobje podpira projekt Broadband for Seniors (srečanja na webinarju so posebej programirana za prostovoljne mentorje v projektu). Želite postati e-prostovoljec v našem gibanju Znaš, nauči drugega? Se želite vključiti? Želite prisluhniti preteklim srečanjem po webinarju? Pojdite na Recorded Webinar Sessions. Teme preteklih srečanj: prvi koraki v prostovoljno e -mentorstvo, kako odkriti zgodovino svoje družine, kako ustvariti in uporabljati skupine Google (bfs gogle groups), bfs wikipedija (bfs wiki), pravice in dolžnosti prostovoljcev, naprej s Skypom in Twitterjem, Dropbox, Blackboard Collaborate web conferencing itd.

Podjetniški duh ne pozna starostnih meja **Pariz, Francija**

Seniors Entrepreneurs (slov. Starejši podjetniki) je francosko društvo, ki je ustvarilo prostor za srečevanje starejših z drugimi starejšimi in zavzetimi mladimi in ustvarja podjetniške time. Ti zložijo skupaj svoje komplementarne zmožnosti (finančne, upravljaljske, socialne itd.). Rezultat? Skupno podjetje. Mladi (od 24 do 45 let) lahko kasneje prevzamejo podjetje, prihaja tudi do medsebojnega prenosa znanja. Starejši podjetniki so prepričani, da s svojim delom lahko podprejo gospodarstvo in ustvarijo nova delovna mesta, pri tem pa prihaja do načrtovanega povezovanja generacij. Prav tako društvo pripomore k povezovanju starejših in njihovih zmožnosti. Društvo združi njihove komplementarne zmožnosti na temo posameznega projekta, ki ga ustvari. Društvo je v ta namen organiziralo klub kompetenc ali zmožnosti (fr. Club des competences) in Klub projektov. Pripravlja se tudi konferenca v Bruslju.

Več:

http://www.seniorsentrepreneurs.eu/index.php?Option=com_content&view=article&id=14&Itemid=21

Stari otroci, slikanica Elisabeth Brami ali družbeno angažirana kultura **Panama**

Slikanica Stari otroci se realistično loti različnih dejstev poznejših let življenja. Prikaže situacije iz vsakdanjega življenja starejših, pa tudi življenje starejših iz drugih kultur. Lepi akvareli slikajo etape poznejših let življenja skozi oči otroka. Tu so telesne bolečine, tu je tudi žalost in je občutje osamljenosti po odhodu družine. Nasprotno pa se kaže tudi velika

resnična želja vedeti, znati, naučiti se. Kažeta se strast in zavzetost pri delu za skupnost. Besedilo slikanice nagovori otroke in jih povabi, da si ogledajo za njih oddaljeni planet, kjer živijo "stari otroci", tisti, ki so ohranili dragoceno ego stanje otroka (čustva, izkušnjo odkrivanja novih reči), kot bi dejali v transakcijski analizi. Slikanica ustvarja podlago za pogovor med generacijami o smislu življenja in načenja družbene stereotipe o starejših. Morda bi se te teme, tudi v imenu družbeno angažirane kulture, lahko lotili v slikarskih študijskih skupinah.

Starejši in življenje v soseski podlaga za participativno politiko razvoja sosesk Gelsenkirchen, Nemčija

Na Visoki poklicni šoli v Dortmundu na Univerzi uporabnih znanosti so opravili triletno raziskavo o tem, na kakšen način se življenje starejših v soseski izboljša, če se naslonimo na njihove razvojne zmožnosti in manj na primanjkljaje. Starejši meščani so sodelovali na četrtnih konferencah, spoznanja teh konferenc pa so dala podlago za participativno mestno politiko staranja in starejših. Posvet ob zaključku projekta je namenjen raziskovalcem socialne politike, socialnim gerontologom, geragogom, delujočim na področju lokalnega razvoja, načrtovalcem družbenega razvoja, strokovnjakom za skupnostno delo s starejšimi, socialnim podjetnikom, urbanistom, izobraževalcem odraslih in drugim.

Čarobni proces, sredi katerega so zgodbe oživele Bristol, Velika Britanija

Vsakdo nosi v sebi vsaj eno zgodbo, ki si jo želi povedati. Zgodbe o Bristolu, ustvarjalno pripovedovanje zgodb, so povezale izkušnje posameznikov vseh generacij v celoto njihovih pripovedi. Zbrali so že več kot dvesto zgodb. Mnoge med njimi govorijo o doživljanju Bristola: kako so pripovedovalci sami ali njihovi predniki prispeli v Bristol. Kako je delati in živeti v tem mestu. Zbirka vseh zgodb skupaj daje vpogled v zgodovino in razvoj Bristola, v središču zgodb pa so glasovi posameznikov. Zgodbe so nastale v delavnicah, kjer so udeležencem pomagali, da so jih ubesedili in vizualizirali ob uporabi računalnika, fotografij in osebnih arhivov, denimo domačih filmov ali posnetkov predmetov prav posebnega pomena za lastnike. Pripovedovanje zgodb, najprej udeležencem delavnice, potem pa še širšemu občinstvu, je čaroben proces. Proces je nastajal skupaj z Bristolskim muzejem ter Galleries and Archive Service. Projekt se nadaljuje.

Več: <http://www.watershed.co.uk/dshed/bristol-stories>

Kamnoseški študijski krožek Ljudske univerze Ajdovščina v spomin vojaku Log, Slovenija

Ta študijski krožek je na svojo pobudo in pobudo občine Budanje obnovil spomenik madžarskemu vojaku v Logu pri Vipavi, spomenik, posvečen madžarskemu konjeniku Paulu Rostasu. Leta 2016 je minilo 200 let od bitke, v kateri je padel, spomenik pa so postavili leta 1846. S skupnimi močmi so projekt obnove izpeljali Krajevna skupnost Budanje, študijski krožek Ustavimo korak in Občina Ajdovščina, ob moralni in finančni podpori Madžarskega kulturnega društva Jozsef Attila iz Ljubljane in Kulturnega sklada Budakeszi iz Madžarske. Študijska skupina kamnosekov se je povezala še z Goriškim muzejem Kromberk in Pokrajinskim arhivom v Novi Gorici.

Računalništvo, umetnost, književnost Basel, Švica

Švicarska Visoka šola za gospodarstvo (nem. Hochschule für Wirtschaft, FHN) je odprla novo dopolnilno izobraževanje: Računalništvo, umetnost in književnost (nem. Computer, Kunst und Literatur; comkulit), namenjeno generacijam nad 60 let starosti. Gre za visokošolsko izobraževanje, ki ne pripravlja na nov poklic, pač pa odpira nove perspektive za osebni razvoj. Vanj se lahko vpišejo strokovnjaki in praktiki. Udeleženci bodo spoznali nove smeri v umetnosti in književnosti in novo znanje povezali s tradicionalnimi spoznanji iz preteklosti, začenši z renesanso. Pri tem bodo uporabljali internet, pisali besedila in uporabljali grafične programe.

Kulturno mediatorstvo v bolnišnici - partnerski program UKC in UTŽO Ljubljana

Zdravljenje je lahko naporno in vzame vso moč, lahko pa nekaj moči ostane in takrat si bolnik želi dušo in misli napolniti s čim, kar je lepo, kar ga bogati. Kultura namreč daje življenju drugačne globlje in širše razsežnosti. Doživljanje lepega in vrednega, darovanje kulture pa ima svojo veliko vrednost za tistega, ki prejema in tistega, ki daje. Zadnja leta smo gradili mrežo kulturnih mediatorjev v slovenskih muzejih. Tisti, ki so postali kulturni mediatorji v muzejih, pravijo. »To delo mi oblikuje čas. Sploh ne vem, kako bi brez te možnosti, da sodelujem v Arhitekturnem muzeju in opravljam delo, ki so ga drugi veseli in jim koristi«. »Zaradi dela v muzeju sem se vpisala tudi na svetovno zgodovino. Prej sem študirala le slovensko. Zdaj bi me zanimala tudi retorika, ker sprejemam skupine muzejskih obiskovalcev. Zdaj me tudi vse in drugače zanima ...«

»Orodje v roke« razvija obrtne ročne spretnosti, ohranja obrti žive in povezuje generacije

Francija

Francoska nacionalna nevladna organizacija L'Outil en mains - njene predstavnike smo srečali na Poljskem - nam je pripravljena odstopiti svoj zaščiteni model, po katerem bi bilo moč vpeljati organizirano sodelovanje med generacijami. Njihov slogan je: Pravi obrtniki s pravim orodjem v pravih delavnicah! Gre za upokojene obrtnike, ki bi jih lahko zbrali povsod po Sloveniji in jih povezali z mladimi v šolah. Ti ne vedo več, da je mogoče čevlje ali pa morda klobuk narediti z rokami, platno stkati na domačih statvah itd. Potrebe po kvalificiranem obrtniškem delu pa so vse večje, predvsem v industriji luksuznih izdelkov. Francosko ministrstvo za kulturo omogoča nastajanje filmov, ki te poklice dokumentirajo in prikažejo. Se v deželah na jugu starajo drugače?

Tehnicistično bolnišnico spremenimo v prostor umetnosti emocij in človečnosti

Na UTŽO je steklo prvo usposabljanje Koncept kulturnih mediatorjev v bolnišnici, pri čemer smo se, med drugim, navdihnili s francosko konvencijo Kultura – zdravje (fr. Culture - santé) iz leta 1999. Sklenila sta jo Ministrstvo za zdravje in šport in Ministrstvo za kulturo. Kultura v vseh svojih oblikah mora v javni prostor, takšen prostor pa je tudi bolnišnica, pravijo pisci konvencije. Bolnišnica naj se odpre v kraj in nevladne organizacije naj se povežejo z bolnišnico. Kultura spremeni odnos med osebjem in pacienti, pa tudi svojci. »Tehnicistično bolnišnico spremeni v prostor emocij in človečnosti«, je dejala Dušana Findeisen. V bolnišnici je čas votel, prazen, predvsem takrat, ko je veliko čakanja. Napolnimo ga torej z znanjem in kulturo! Prostovoljni kulturni mediatorji delujejo predvsem na tistih oddelkih, kjer so ležalne dobe dolge, na očesni, pediatrični kliniki, v negovalni bolnišnici in drugod, je povedala snovalka in koordinatorica prostovoljnega dela Mojca Fink na prvem delu usposabljanja, ki smo ga priredili na UTŽO.

Preučevali so, dokumentirali, fotografirali, oživili kulturno dediščino in izdali študijo o verski arhitekturi

Grosuplje, Slovenija

Od nekdanje vredne gradnje preteklosti budile zanimanje in občudovanje, odnos do njih pa je zrcalil civiliziranost družbe. Bile so navdih za generacije gradbenikov, bile so zgled, v njih je bilo zaznati pravila gradnje. Pred 150 leti se je pojavil pojem kulturne dediščine.

Ustvarjalci tega koncepta so želeli, da bi arhitekturo in umetnost preteklosti ohranili kot trajno vrednost, države so sprejele zakone za zaščito spomenikov. Arhitektura je vsekakor izraz življenja na nekih tleh. Izraz vseh njenih vidikov: stanovanje, javno in versko življenje, vojna in gospodarska arhitektura. Popis kulturne dediščine je v oporo interpretaciji preteklosti, varuje materialna pričevanja neke civilizacije. To vedo na UTŽO v Grosupljem. Občina Grosuplje je tako ob upoštevanju usmeritev Zavoda za ohranjanje kulturne dediščine Slovenije in predvsem ob pomoči UTŽO vzpostavila popis lokalne kulturne dediščine. To je oživel kulturno dediščino, ki jo bo moč predstaviti javnosti, jo vplesti v lokalne kulturne dogodke in v razvoj lokalnega turizma. Slušatelji UTŽO Grosuplje so v

svojih študijskih krožkih etnologije, restavratorstva in fotografije preučevali, dokumentirali in fotografirali lokalno dediščino. Nastale so odmevne razstave in nazadnje so izdali študijo o verski arhitekturi na svojih tleh, študijo o kapelicah. Iz zbranega gradiva so sprava pripravili odmevne razstave in nazadnje še dokumentiran popis vseh obstoječih kapelic v kraju. Rešili so pozabe pomembne spomenike, ki pričajo o naši preteklosti in povezujejo rodove.

Niso čakali na maj, ustvarjali so Naslov - pokrov Ljubljana, Slovenija

»Ne čakaj pomladi, ne čakaj na maj«, je opozarjal glas mlade pevke in napolnil že tako nabito polne prostore Galerije Loterije Slovenije. Prostori galerije niso mogli sprejeti vseh, ki so na otvoritvi razstave Naslov –pokrov razstavljavke, študentke UTŽO Ljubljana v študijskih krožkih mentorice Lučke Šičarov, pospremili na otvoritvi te razstave. Katalog razstave pokaže, da so v pripravi na ta dogodek združili sile mnogi.

Kdor potuje, zna pripovedovati. Video mladih in video generacij, spoznajmo se Nemčija

Nemško Zvezno ministrstvo za družino, starejše, ženske in mlade je povabilo mlade do 25 in starejše nad 50 let, da pripravijo filme, v katerih bodo mladi pripovedovali o starejših in o tem, kako poteka njihov vsakdanjik in obratno starejši o mladih. K sodelovanju vabijo tudi starostno mešane ekipe amaterskih filmskih ustvarjalcev. Predlagane so tudi druge teme: pot od enega življenjskega obdobja k naslednjemu. Kdor potuje, zna pripovedovati. Več: Kinder und Jugendfilmzentrum in Deutschland (KJF), Video der Generationen.

Koliko trošijo starejši? Podatki kot podlaga izobraževanju starejših potrošnikov Bruselj, Belgija

Dejavni potrošnik je tisti, ki ima znanje, da lahko vpliva na proizvajalce in distributerje, sooblikuje njihovo ponudbo, tisti, ki ve, kaj potrebuje. Za rekreacijo in kulturo starejši v Evropi v poprečju porabijo 7,1 % razpoložljivih sredstev, v Sloveniji nekoliko več - 8,6 %, v Litvi najmanj - 2,7 %. Za hrano in nealkoholne pijače je evropsko poprečje 21,4 %, v Sloveniji 20 %, v Luksemburgu najmanj, 10,8 %. Za transport odštejejo starejši v Evropi v poprečju 8,6 %, v Sloveniji 10,2%, v Bolgariji pa najmanj - 2,5 %. V restavracijah in hotelih starejši v evropskih državah porabijo 3,8 % dohodka, v Sloveniji nekoliko manj, 3,6 %, v Estoniji najmanj - 0,9 %. Za alkohol in tobak gre v Evropi 2,4 %, v Sloveniji prav tako, največ pa na Irskem, kar 4,8 %. Za komunikacijo starejši v Evropi porabijo 3 % dohodka, v Sloveniji več - 3,8 %. Za oblačila in čevlje porabijo starejši v Sloveniji 4,8 %, nekoliko več kot je povprečje v Evropi (4,1 %). Za stanovanje in opremo porabijo v Evropi 30,8 %, v Sloveniji nekoliko manj - 30,2 %. Za zdravje 5,5 % v Evropi, v Sloveniji zgolj 2,2 %, v Veliki Britaniji pa najmanj od vseh - 1,3 %. Za izobraževanje v Evropi starejši dajejo 0,2 % dohodka, v Sloveniji manj kot 0,1 %, na Švedskem 0 %. Navedeni deleži sami zase ne povedo kaj dosti. Nič % za izobraževanje starejših na Švedskem denimo ne pomeni, da se Švedi ne izobražujejo, marveč to, da je izobraževanje odraslih močno ali povsem subvencionirano.

Če besedilo ni oblikovano in slik ne vidite, pritisnite na Pogled ali View in nato HTML.

Spletne novice slovenskih univerz za tretje življenjsko obdobje ureja Dušana Findeisen.

Če novic ne želite več prejemati, to sporočite na naslov univerza3@siol.net